

УПРАВЛІНСЬКІ ІННОВАЦІЇ У ЛІСОРЕСУРНІЙ СФЕРІ

Для визначення та обґрунтування оптимальних управлінських рішень у лісогосподарюванні, оцінки результативності й ефективності управління лісовим господарством на еколого-економічних засадах необхідно поступово застосовувати зарубіжні ринково орієнтовані прийоми, інструменти обґрунтування господарських рішень: *balanced-scorecard* (система збалансованих показників); призма ефективності; бенчмаркінг; портфельний аналіз; матричні моделі стратегічного управління; *Economic Value (EVA)* – аналіз доданої вартості.

Для того щоб пов'язати стратегічні цілі екологічно спрямованого лісогосподарювання і поточні (оперативні) дії, доцільно використовувати збалансовану систему показників, яку розробили Роберт Каплан і Девід Нортон у 1990-х роках [1, 2], побудовану з урахуванням лісоекологічних та еколого-економічних параметрів розвитку лісового комплексу. Це дозволить безперервно відстежувати фактори, які впливають на соціально-еколого-економічну ефективну діяльність лісових підприємств.

Система збалансованих показників, яка містить чотири складових (фінансову, внутрішніх процесів, навчання та розвиток персоналу, клієнтську), повинна передбачати еколого-економічні показники й оцінки, що забезпечуватимуть розуміння необхідності підвищення екологічної ефективності лісогосподарювання, економічної ефективності підприємницького лісогосподарювання. Фінансова складова повинна включати показники фінансово-економічної ефективності виробництва лісопромислової продукції та лісогосподарської продукції й послуг, які мають екосистемний характер, а також фінансову оцінку ризиків. При цьому, оцінюються фінансові ресурси на забезпечення сталого лісокористування та екосистемного управління лісами. Складова внутрішніх процесів, по суті, пов'язана з формуванням внутрішнього організаційно-економічного механізму підприємства, спрямованого на підвищення результативності існуючих видів екологічної діяльності (зокрема, виробництва екосистемної продукції), формування основних елементів ефективних виробничих (еколого-економічних) відносин у сфері екологізації лісогосподарювання. Складова навчання та розвитку персоналу спрямована на формування необхідної кваліфікації працівників щодо управління сталим лісокористуванням згідно з поставленими фінансово-екологічними завданнями. Зокрема, для формування ефективної системи екоменеджменту необхідно здійснювати, як уже нами відмічалось, еколого-економічне навчання та відповідну перепідготовку кадрів. Клієнтська складова орієнтована на дослідження ступеня задоволення зацікавлених сторін у процесах екологізації лісового комплексу, а також виробничтві екосистемної продукції та послуг. А саме оцінюються відносини з державними органами екологічного управління, громадськими екологічними організаціями. Таким чином, збалансована система показників лісогосподарювання повинна бути орієнтована на досягнення балансу, рівноваги між економічними, екологічними і соціальними параметрами використання та відтворення лісових ресурсів, а також між: фінансовими і нефінансовими індикаторами; внутрішніми та зовнішніми компонентами сталого розвитку підприємств регіонального лісогосподарського комплексу.

У розвитку системи екологічного менеджменту доцільно застосовувати ринкову модель управління, яка має назву «Призма ефективності» [3]. Призма ефективності у сфері сталого використання та відтворення лісових ресурсів також повинна мати такі складові:

1. Оцінку задоволення зацікавлених сторін в еколого-економічній діяльності лісогосподарських підприємств.
2. Оцінку внеску зацікавлених сторін у вирішення еколого-економічних та соціальних проблем лісокористування.
3. Розробку стратегій екологізації управління на різних ієрархічних рівнях з урахуванням таких принципів: можливість реального контролю; інформованість; ефективні вимірювачі в системі стимулювання; ефективний аналіз із елементів контролю.
4. Бізнес-процеси для організації екологічно спрямованого лісогосподарського та соціального підприємництва.
5. Оцінку необхідних фінансових ресурсів, технологічних та інфраструктурних можливостей тощо.

Таким чином, напрямки реалізації екологізації лісоресурсної сфери в умовах ринкового реформування галузі лісового господарства, розвиток організаційно-економічного механізму екологічно орієнтованого управління лісогосподарюванням потребує впровадження управлінських інновацій.

1. Сазерленд Д. Стратегический менеджмент. Ключевые понятия: пер. с англ. / Джонатан Сазерленд, Дайан Кэнуэлл; под ред. Е.Е. Козлова. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 440 с.

2. Нивен Пол Р. Сбалансированная Система Показателей: Шаг за шагом: максимальное повышение эффективности и закрепление полученных результатов: пер. с англ. / Нивен Пол Р. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2004. – 328 с.

3. Энди Нил. Призма эффективности. Карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управления им / Энди Нили, Крис Адамс, Майк Кеннерли. – Днепропетровск: ООО «Баланс-клуб», 2003. – 398 с.

Ярова, І.Є. Управлінські інновації у лісоресурсній сфері [Текст] / І.Є. Ярова // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 вересня 2013 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. - Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2013. - С. 314-315.